

Jaarverslag 2008
Raad voor de financiële verhoudingen

Maart 2009

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarverslag 2008 van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv). Met dit verslag legt de Raad verantwoording af over zijn werkzaamheden in het afgelopen kalenderjaar. Daarmee voldoet de Raad aan de verplichting die is neergelegd in artikel 28 van de Kaderwet adviescolleges. Met dit jaarverslag geeft de Raad tevens inzicht in de invloed van zijn adviezen.

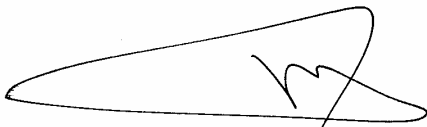
Een hoogtepunt in 2008 was het advies over Bevolkingsdaling dat de Raad voor de financiële verhoudingen heeft opgesteld, samen met de Raad voor het openbaar bestuur. Dit advies heeft nogal wat teweeggebracht in bestuurlijk Nederland. Nog wekelijks berichten de media over gemeenten of provincies die het thema hebben opgepakt. De minister voor Wonen, Wijken en Integratie heeft het onderwerp heel recent hoger op de agenda geplaatst. Eerder al hadden de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer aangegeven in hun beleid meer rekening te willen houden met bevolkingskrimp. Het meest recente initiatief betreft de oprichting van het Nationaal Platform Bevolkingsdaling door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Overhandiging van het advies over bevolkingsdaling aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties door Rob-raadslid Prof.dr. A.F.A. Korsten. Foto: Arenda Oomen

De rode draad in de overige door de Raad in 2008 uitgebrachte adviezen was het vragen van aandacht voor de spelregels van de financiële verhoudingen tussen de bestuurslagen in Nederland. Financiële arrangementen moeten dienstbaar zijn aan gegeven beleidsdoelstellingen, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel. Provincies moeten niet doen wat aan de gemeenten kan worden overgelaten, het Rijk moet de beleidsvrijheid van decentrale overheden respecteren, tenzij doelstellingen alleen door ingrijpen op centraal niveau kunnen worden verwezenlijkt. De Raad merkt op dat bewindspersonen vaak de neiging hebben om in de financiële regeling te veel te willen regelen, waardoor gemeenten (en provincies) worden beperkt in hun vrijheid om die beleidsdoelstelling ook daadwerkelijk naar eigen inzichten te realiseren. Ook kan misplaatst centralisme botsen met de uitgangspunten van de financiële verhoudingen. De Raad voelt zich de bewaker van de financiële verhoudingen. In het kader van deze missie heeft de Raad de folder *De gemeente en haar financiën* uitgebracht waarvan inmiddels een tweede druk is verschenen.

De Raad voor de financiële verhoudingen,

Mr. M.A.P. van Haersma Buma, voorzitter

Dr. C.J.M. Breed, secretaris

1.

Inleiding

Met dit jaarverslag voldoet de Raad voor de financiële verhoudingen aan de verplichting uit de Kaderwet adviescolleges die voorschrijft dat iedere adviesraad jaarlijks verslag doet van zijn werkzaamheden in het voorafgaande jaar. Op deze wijze legt hij publiek verantwoording af over de besteding van collectieve middelen. Maar een jaarverslag is meer dan alleen een financiële verantwoording. Het gaat ook om een inhoudelijk verslag van de werkzaamheden en een poging om inzicht te geven in de invloed van de uitgebrachte adviezen.

De Raad is een onafhankelijk adviesorgaan van regering en parlement. De Raad geeft advies over (voorgenomen) wetgeving en uitvoeringsmaatregelen, voor zover die raken aan de financiële verhoudingen tussen bestuurslagen. Leidraad bij deze advisering is het streven naar een doeltreffend en doelmatig overheidsoptreden. Het uitgangspunt van de adviezen is de zorg voor een evenwichtige verdeling van taken en bevoegdheden tussen de decentrale overheden en de rijksoverheid, en de financiële middelen die daarvoor nodig zijn. De Raad schenkt daarbij bijzondere aandacht aan de beleids- en bestedingsvrijheid van de decentrale overheden. Daarnaast ziet hij het als zijn rol om de spelregels van de financiële verhoudingen waar nodig met kracht onder de aandacht van betrokken partijen te brengen.

De Raad voor de financiële verhoudingen deelt een secretariaat met de Raad voor het openbaar bestuur, wat bijdraagt aan synergie en samenhang tussen de adviezen.

2.

Adviezen en publicaties

Uitvoering Werkprogramma 2008 en 2009

Het werkprogramma van de Raad voor de financiële verhoudingen geeft slechts een indicatie van de werkzaamheden in een bepaald jaar. De advisering van de Raad is in hoge mate afhankelijk van de voortgang van het beleid. Vertragingen, beleidswijzigingen, maar ook het opspelen van urgente onderwerpen bepalen uiteindelijk de raadsagenda. De Raad streeft een balans na tussen ad hoc advisering en het uitvoeren van zijn werkprogramma. Het werkprogramma krijgt daardoor een meerjarig karakter.

Uitgebrachte adviezen 2008

De Raad bracht in 2008 tien adviezen uit.

Een nadere kwalificatie van de adviezen:

- *Twee adviezen over het geheel van de financiële verhoudingen*
  - Advies Periodiek onderhoudsrapport gemeentefonds 2009
  - Advies over de AMvB opschorting algemene uitkering

- *Vijf adviezen over een specifiek beleidsterrein*
  - Evaluatie verdeelmodel inkomensdeel Wet werk en bijstand

- Advies over hoofdlijnen Participatiefonds
  - Advies meerjarige aanvullende uitkering Wet werk en bijstand
  - Advies Wetsvoorstel Participatiebudget
  - Advies verdeelsleutel stedelijke vernieuwing 2010-2015
- *Eén advies over de toepassing van artikel 12 Financiële-verhoudingswet*
    - Artikel 12 Boskoop 2007
  - *Twee overige adviezen, beide samen met de Raad voor het openbaar bestuur*
    - Bevolkingsdaling
    - Advies wetgeving openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Tabel 1 toont het aantal door de Raad sinds 2000 uitgebrachte gevraagde en ongevraagde adviezen. In bijlage IV is een totaaloverzicht van de in 2008 uitgebrachte adviezen opgenomen. Ook wordt daar kort stilgestaan bij de invloed van de adviezen.

Tabel 1: Aantal gevraagde en ongevraagde adviezen

	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08
Gevraagde adviezen	16	14	16	11	9	18	12	10	9
Waarvan in het werkprogramma voorzien	5	7	10	5	5	9	4	7	9
Ongevraagde adviezen	0	2	2	0	3	1	2	2	1
Totaal adviezen	16	16	18	11	12	19	14	12	10

Uitgesplitst naar het aantal adviezen aan de beheerders van gemeente- en provinciefonds en de vakdepartementen, ontstaat het volgende beeld.

Tabel 2: Aan de beheerders en de overige leden van het kabinet uitgebrachte adviezen

Als het advies behalve aan de beheerders van gemeentefonds of provinciefonds ook aan een andere bewindspersoon is uitgebracht, is het advies beschouwd als “niet aan de beheerders uitgebracht”, tenzij het nadrukkelijk de fondsen betreft.

	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08
Adviezen niet aan beheerders	8	8	12	8	9	12	6	6	5
Adviezen aan beheerders	8	8	6	3	3	7	8	6	5
Totaal aantal adviezen	16	16	18	11	12	19	14	12	10

Lopende advisering

Herziening financiële verhouding Rijk - provincies

Op 19 maart 2009 is het advies over het provinciefonds uitgebracht. Dit advies gaat over de omvang én de verdeling van het fonds. Daarbij is de capaciteit die provincies hebben om eigen middelen te genereren nadrukkelijk in de beschouwing betrokken.

Positie van de vier grootste gemeenten in het gemeentefonds

De Raad werkt aan een advies over de positie van de vier grootste gemeenten (G4) in het gemeentefonds. Dit advies zal in 2009 verschijnen.

Invloed van de adviezen

Om de invloed van zijn adviezen te analyseren, maakt de Raad gebruik van een bestaand analysekader waarin vier verschillende soorten “doorwerking” worden onderscheiden, te weten: instrumentele doorwerking, conceptuele doorwerking, argumentatieve doorwerking en politiek-strategische doorwerking.¹

Instrumentele doorwerking. Dit is de directe verandering van gedrag of opvattingen bij doelgroepen van advisering, afgemeten aan de mate waarin de inhoud van adviezen min of meer direct wordt overgenomen in beleidsnota's, Kamerstukken, kabinetsstandpunten, standpunten van maatschappelijke organisaties, media en/of professionele of wetenschappelijke publicaties.

Conceptuele doorwerking. Hier gaat het om de verandering van kennis, opvattingen of causale redeneringen (of in het algemeen: het raamwerk waarbinnen een beleidskwestie of maatschappelijk probleem wordt geanalyseerd – “framing”) die teweeg wordt gebracht bij de doelgroep van de adviesraden. Conceptuele doorwerking wordt niet zozeer afgemeten aan het overnemen van (delen van) een advies, maar veeleer aan het overnemen of omarmen van zogenaamde “sensitizing concepts” die de adviesraden hebben aangedragen.

Argumentatieve doorwerking. Dit is de mate van verandering van een departementale, maatschappelijke of politieke agenda, door het stimuleren van het debat over bepaalde maatschappelijke kwesties.

Politiek-strategische doorwerking. Hier gaat het om veranderingen van de machtspositie van partijen in een beleidsveld, waardoor zij beter in staat zijn om hun doelen te bereiken.

Alle adviezen van de Raad voor de financiële verhoudingen hebben concrete invloed gehad.

Het advies over bevolkingsdaling dat de Rfv samen met de Rob heeft uitgebracht “scoort” op de eerste drie vormen van doorwerking. Met het advies is het onderwerp bevolkingsdaling op een genuanceerde manier op de agenda gekomen, lokaal, regionaal, maar zeker ook op rijksniveau. In het kader van het jaarlijks onderzoek van het gemeentefonds worden de gevolgen van een krimpende bevolking nauwlettend in de gaten gehouden. Vooralsnog is er geen reden om het gemeentefonds aan te passen

---

¹ Bekkers, V.J.J.M., V.M.F. Homburg, H.J.M. Fenger en K. Putters, *Doorwerking van strategische beleidsadvisering*, Amsterdam, Rozenberg, 2004 en *Adviseren met doorwerking: visitatiecommissie Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling*, Den Haag, december 2004

of de uitkering daaruit specifiek af te stemmen op krimp. Wel is geadviseerd specifieke geldstromen aan te passen. Het advies ligt aan de basis van vele discussies. Daarbij wordt het advies niet door alle partijen onderschreven, met name niet door wie vinden dat het gemeentefonds nu al moet worden aangepast. Het advies heeft na publicatie veel, ook landelijke, media-aandacht gehad. De kabinetsreactie wordt in het voorjaar van 2009 verwacht.

De adviezen die zijn uitgebracht aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid scoren vooral op instrumentele en conceptuele doorwerking. De Raad heeft meegedacht over de vormgeving van de “meerjarige aanvullende uitkering” van de Wet werk en bijstand. Hierbij is duidelijk gebruikt gemaakt van “tips” die de Raad in het advies aan de staatssecretaris heeft meegegeven. Over het verdeelmodel van het inkomensdeel van de Wet werk en bijstand verschilde de Raad in 2008 principieel van mening met de staatssecretaris, bijvoorbeeld over de mate van kostenoriëntatie van de verdeling. De staatssecretaris nam de adviezen van de Raad niet altijd over. In de Kamerdebatten kwamen de adviezen weer wel aan de orde. Daarmee droegen de adviezen bij aan de meningsvorming.

De bundeling van drie geldstromen in het Participatiebudget ging de Raad voor de financiële verhoudingen niet ver genoeg. Zijn advies daarover leidde tot een amendement bij het wetsvoorstel in de Tweede Kamer, waarmee de vormgeving van het budget in de door de Raad voorgestelde richting werd bijgesteld. Ook de Eerste Kamer heeft het advies over het Participatiebudget betrokken bij de behandeling van dit onderwerp. Aan de adviezen is in de vakbladen zoals *Binnenlands Bestuur* en *VNG-magazine* en op de websites van beide media aandacht besteed.

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie heeft het advies over de verdeelsleutel stedelijke vernieuwing voor de periode 2010-2015 niet overgenomen. Zij heeft besloten zich te beperken tot een louter technische aanpassing. Het stedenbeleid na 2010 is onderwerp van bespreking in de Tweede Kamer in 2009.

De wijze van doorwerking van twee adviezen – over de BES-eilanden en de AMvB opschorting algemene uitkering – moet nog blijken in 2009. Dit advies is door de Raad van State bij zijn advisering betrokken.

De adviezen over artikel 12 Boskoop en het Periodiek Onderhoudsrapport 2009 vloeien voort uit reguliere adviestaken en maken onderdeel uit van standaardprocedures van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Op deze manier hebben zij instrumentele doorwerking.

3.

Communicatie

De website van de Raad trekt tussen de 2.000 en 4.000 unieke bezoekers per maand. Vooral het advies over Bevolkingsdaling liet een scherpe stijging van het aantal bezoekers zien. De adviezen van de Rfv worden ook vaak doorgeplaatst naar andere sites. In 2008 is de zoekfunctie van de site uitgebreid. Ook kunnen mensen zich via de

website abonneren op een elektronische Nieuwsbrief, die maandelijks verschijnt. Daarin staan de laatste wetenswaardigheden over de adviezen van de Raad en over andere activiteiten die de Rfv ontplooit. Via “links” in de Nieuwsbrief kunnen bezoekers direct doorklikken naar de adviezen en de achtergrondinformatie bij activiteiten. De Nieuwsbrief heeft ruim 800 abonnees.

In 2008 zijn twee folders van de Rfv geactualiseerd: de algemene folder over werkwijze en samenstelling van de Raad en de folder *De gemeente en haar financiën*. Deze laatste folder heeft ruime aftrek gevonden bij de gemeenten. Veel gemeenten vroegen exemplaren van de folder op ter informatie van de voltallige gemeenteraad. De bedoeling is om in 2010 een geactualiseerde herdruk uit te brengen voor nieuw gekozen raadsleden.

De communicatie rond het uitbrengen van adviezen blijft een speerpunt. Vrijwel altijd leidt dit tot aandacht in de vakpers. Bij de grotere adviezen en publicaties is er ook aandacht van de landelijke en regionale media. Dit gold in 2008 bijvoorbeeld in ruime mate voor het advies over Bevolkingsdaling.

Leden van de Raad en medewerkers van het secretariaat verzorgen geregeld extra voorlichting door publicaties en presentaties over uitgebrachte adviezen en ondernomen activiteiten (zie ook bijlage VI). Voor deze activiteiten was vooral veel belangstelling bij het advies over Bevolkingsdaling.

Bij de voorbereiding van het in 2009 uit te brengen advies over de financiële verhouding tussen Rijk en provincies is in het bijzonder aandacht besteed aan de communicatie met belanghebbenden. Met vertegenwoordigers van de betrokken provincies zijn interviews gehouden en op een aantal momenten zijn de bevindingen teruggekoppeld. Zo wil de Raad de kwaliteit van en het draagvlak voor de adviezen vergroten.

Netwerk Raad en secretariaat

De Raad voert minimaal een keer per jaar overleg met de Tweede Kamercommissie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO). Een delegatie van de Rfv spreekt jaarlijks met de Bestuursraad van het ministerie van BZK. In het kader van de planning en voortgang van de werkzaamheden vindt er minimaal eenmaal per jaar een overleg met de minister van Financiën en de Staatssecretaris van BZK plaats.

Het secretariaat neemt daarnaast deel aan tal van begeleidingscommissies, expertmeetings en dergelijke. Ook op secretariaatsniveau wordt geregeld overleg met het IPO en de VNG.

Het secretariaat heeft ter voorbereiding van de raadsvergaderingen regelmatig een kort overleg met de directeur Openbaar Bestuur en Democratie (OBD) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om zorg te dragen voor een

goede afstemming van de werkzaamheden. Daarnaast hebben medewerkers in het kader van een adviestraject regelmatig overleg met het betrokken departement.

In 2008 hebben medewerkers van het secretariaat in het kader van adviestrajecten gemeenten en provincies bezocht en gesprekken gevoerd met beleidsbepalende personen. Op deze wijze wil het secretariaat de eigen kennis toetsen aan ervaringen in de praktijk.

Medewerkers wonen standaard bijeenkomsten bij van diverse overlegorganen op gemeentelijk en provinciaal niveau, zoals vakberaden van gemeenten en provincies, het overleg van directeuren middelen/financiën van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners en de financieel specialisten uit die gemeenten.

4. Samenstelling Raad

De heer drs. R.M. Freeke heeft zich per februari 2008 teruggetrokken als raadslid, vanwege de toegenomen drukte van werkzaamheden in zijn reguliere functie.

De samenstelling van de Raad in 2008 is opgenomen in bijlage I.

5. Secretariaat

De samenstelling van het secretariaat (bijlage II) onderging een aantal veranderingen.

Per 1 september is dr. Peter de Goede naar de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid vertrokken als senior wetenschappelijk onderzoeker.

Op 1 september is drs. Eva Goedvolk teruggekeerd naar de gemeente Utrecht, Bestuurs- en Concerndienst, afdeling Financiën.

6. Financieel overzicht

In financieel opzicht werken de beide Raden (Rob en Rfv) met één budget.

Tabel 3: Financieel overzicht (bedragen in euro's)

	Begroting	Uitgaven
Personeel (salarissen medewerkers)	849.000	761.867
Materieel (waaronder vacatiegelden raadsleden, drukwerk, kosten voor symposia, onderzoek e.d.)	429.000	485.631
Totaal	1278.000	1247.498

Bijlage I

Samenstelling van de Raad voor de financiële verhoudingen eind 2008

- Voorzitter: De heer mr. **M.A.P. van Haersma Buma**
Dijkgraaf van Delfland
- Plv. voorzitter: Mevrouw **A.G.M. van de Vondervoort**
Gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland
- Leden :
- De heer **C.A.P. Bolhuis**
Oud-burgemeester van de gemeente Raalte
- De heer prof. mr. **C.A. de Kam**
Hoogleraar Economie van de publieke sector aan de
Rijksuniversiteit Groningen
- De heer drs. **J.K.T. Postma**
Oud-burgemeester van de gemeente Leiden
- Mevrouw **H. van Rijnbach-de Groot**
Burgemeester van de gemeente Etten-Leur
- Mevrouw prof. dr. **B. Unger**
Hoogleraar Economie van de publieke sector aan de
Universiteit Utrecht
- De heer drs. **P.A. van Vugt**
Oud-gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant

Bijlage II

Samenstelling van het secretariaat Rob/Rfv in 2008

Secretaris:	dr. C.J.M. Breed
Plv. secretaris:	mr. G.A. van Nijendaal
Adviseurs:	drs. P.C. de Goede dr. P.J.M. de Goede (tot 1 september 2008) mw. drs. E.A.M. Goedvolk (tot 1 september 2008) drs. P. de Jong mw. drs. G.S. Kooistra drs. M.M.S. Mekel
Communicatieadviseur:	mw. H.H.M. Loogman
Bedrijfsbureau:	mw. M. Kahraman-Gullu mw. M.J. Polderman-Zuijdwijk mw. V. Rameswar (in tijdelijke dienst) mw. D. el Youssfi (in tijdelijke dienst)

Bijlage III

Werkprogramma 2008

Bij brief van 27 november 2007 is de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw Ter Horst, en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw Bijleveld-Schouten, het Werkprogramma 2008 aangeboden.

Geachte mevrouw Ter Horst en mevrouw Bijleveld-Schouten,

Hierbij stel ik u in kennis van (mogelijke) adviesonderwerpen voor de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) voor het jaar 2008. De Raad hecht eraan te benadrukken dat dit geen op uitvoeringgerichte werkplanning betreft maar een inventarisatie van aandachtspunten die de Raad van belang acht. Niet alle genoemde onderwerpen zullen leiden tot advisering.

De Raad voor de financiële verhoudingen,

Dr. C.J.M. Breed, secretaris

WERKVOORRAAD

1. Toelichting

De Raad heeft tot nog toe elk jaar een werkprogramma gepresenteerd. De waarde van het werkprogramma voor de feitelijke werkzaamheden in een jaar bleek achteraf echter steeds uiterst beperkt. De Raad acht het desalniettemin nuttig een inventarisatie van mogelijke adviesonderwerpen op te stellen. Deze inventarisatie is de vrucht van een uitgebreide analyse van het werkprogramma 2007, het Periodiek Onderhoudsrapport gemeentefonds 2008, de Evaluatie van de Fvw, verschillende gesprekken en aanvullende suggesties uit de Raad.

Het betreft niet een op uitvoeringsgerichte werkplanning. Dit omdat een belangrijk deel van de werkzaamheden afhankelijk is van adviesaanvragen. Adviesaanvragen laten zich moeilijk voorspellen en kennen daarbij in veel gevallen een adviestermijn. Adviesaanvragen krijgen op het moment van binnenkomst prioriteit. Het op eigen initiatief initiëren van adviezen heeft zeker voordelen, maar heeft niet de voorkeur van de Raad. Het voordeel van gerichte adviesaanvragen is dat het advies kan

aansluiten op een geformuleerde behoefte. Dit verhoogt de doorwerking van adviezen.

De inventarisatie betreft een bonte verzameling van onderwerpen. De Raad heeft wel categorisering gemaakt in de onderwerpen. Ook heeft de Raad een eerste weging gemaakt op basis van urgentie, omvang, aanwezige capaciteit, te verwachten adviesaanvraag en mogelijkheden. Het is een groslijst die op basis van actuele ontwikkelingen zal worden aangevuld en aangepast.

A. Lopende adviestrajecten

1. Bevolkingskrimp

Het betreft een gezamenlijk adviestraject met de Raad voor het openbaar bestuur. Het onderwerp stond al op het werkprogramma 2007. De verwachte einddatum is het eerste kwartaal 2008.

2. Evaluatie verdeling WWB

Het onderwerp vloeit voort uit de jaarlijkse advisering over de verdeling van het Inkomensdeel van de Wet werk en bijstand. Naar verwachting zal de afronding van dit traject begin van het jaar 2008 plaatsvinden.

B. Advisering naar aanleiding van de evaluatie Fvw

De Raad heeft zelf drie adviesonderwerpen aangedragen naar aanleiding van de evaluatie Fvw.

1. De positie van de G4

Het is zeker niet de bedoeling dat de Raad zelfstandig onderzoek gaat doen of laat verrichten naar de G4. Wel wil de Raad een nadere verkenning uitvoeren naar de positie van de G4 binnen de verdeling van het gemeentefonds en op basis daarvan uitgangspunten formuleren voor een meer objectieve onderbouwing van de positie van de G4 binnen het gemeentefonds. Primair gaat het daarbij om de vraag of de aparte positie van de G4 nog wel noodzakelijk/wenselijk is.

2. De herijking van het provinciefonds

Mede op basis van de in het bestuursakkoord Rijk –IPO overeengekomen verschillen in de bijdragen van provincies aan rijksprioriteiten en de mogelijke opheffing van de opslag op de Motorrijtuigenbelasting wordt de urgentie voor herijking van het provinciefonds groter. De Raad ziet voor zich zelf een rol weggelegd bij het formuleren van uitgangspunten, onderzoeksmethodieken en het beoordelen van de uitkomsten.

3. Vereenvoudiging van de verdeling algemene uitkering gemeentefonds

Dit is een lang gekoesterde wens van de Raad. De Raad wil zelf een eerste verkenning doen naar mogelijkheden om tot vereenvoudiging te komen. Een streefdatum is medio 2008.

C. Overige adviesonderwerpen

1. De vormgeving en verdeling van het participatiefonds

De instelling van een participatiefonds houdt in het bundelen en ontschotten van middelen voor gemeenten op het terrein van re-integratie, inburgering en educatie. Het gaat hierbij om een bundeling van geldstromen die gericht zijn op het stimuleren en begeleiden van verschillende doelgroepen naar werk. Het gaat om zowel inburgering, als volwasseneneducatie als om specifieke subsidies voor doelgroepen. Het betreft een heel complex aan regelgeving en instanties. Adviesaanvraag naar verwachting in het eerste kwartaal van 2008.

2. Overheveling Tegemoetkoming Bijzondere Uitgaven (TBU)

In het regeerakkoord geeft het kabinet aan te streven naar een overheveling van de TBU (Tegemoetkoming Bijzondere Uitgaven voor chronisch zieken en gehandicapten via de belastingdienst) naar de gemeenten. Van de € 1,6 mld. die via de belastingdienst hiervoor wordt uitgegeven, gaat € 1,2 mld. over naar de gemeenten.

3. Het lokale belastinggebied

Het kabinet is met de VNG overeengekomen een *Taskforce* op te richten die zich moet gaan uitspreken over de (praktische) mogelijkheden van het vergroten van het lokaal belastinggebied. Zodra de *Taskforce* met zijn opdracht klaar is zal de Raad ook in de gelegenheid worden gesteld zich daarover uit te spreken. De verwachting is dat dit in de eerste helft van 2008 zijn beslag zal krijgen.

4. Het grotestedenbeleid

De Raad stelt voor zijn filosofie over de toekomstige financiering van het grotestedenbeleid zoals in het advies naar aanleiding van het Regeerakkoord is verwoord nader uit te werken. Afstemming van de planning met het ministerie van Wonen, Wijken en Integratie is daarbij van belang.

5. Herziening verdeling Maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en vrouwenopvang (MO/VB/VO)

Op het terrein van de financiering Maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en vrouwenopvang speelt een aantal zaken. Jaarlijks wordt de verdeling geactualiseerd. Verder wordt gezocht naar mogelijkheden de bestaande verdeling beter te laten aansluiten op de opvangdruk. Ook is er een relatie met de toekomst van het grotestedenbeleid (C4) en de toekomstige financiering van de zorgtaak van gemeenten (H3).

D. Aandachtspunten voor mogelijke advisering

- Onderwerpen uit het POR gemeentefonds 2008

Uit het POR 2008 volgen mogelijk nog een aantal adviesonderwerpen. De status daarvan is nog ongewis.

- 1. Onderzoek Kunst en Ontspanning** (planning is najaar 2008)
- 2. Wet werk en Bijstand** (reguliere aanpassing; verwachting april/mei 2008)
- 3. Drank- en Horecawet**
- 4. Omgevingsvergunning**
- 5. Wet op de ruimtelijke ordening**

- Onderwerpen voortvloeiend uit het Bestuursakkoord rijk en VNG

Uit het Bestuursakkoord vloeien een aantal concrete decentralisatievoornemens voort, die de komende jaren op de onderhoudsagenda zullen prijken.

- 1. Beeldende Kunst en vormgeving**
- 2. Actieplan cultuurbereik**
- 3. Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingsbeleid**
- 4. Lokale maatregelen luchtkwaliteit**
- 5. Tijdelijke stimulering schuldhulpverlening**
- 6. Vorming basisbibliotheken**
- 7. Aanvullende curatieve SOA-bestrijding**
- 8. Bommenregeling**
- 9. Kostenwaardering onroerende zaken**
- 10. Excessieve kosten archeologie**
- 11. Advies- en steunpunten huiselijk geweld**

De Raad spreekt de wens uit bij de concrete uitwerking van deze voornemens in de gelegenheid te worden gesteld daarover advies uit te brengen.

- Overige aandachtspunten

- 1. Wet sociale werkvoorziening (WSW)**
- 2. Jeugdhulpverlening**

E. Reguliere adviestaken

- 1. Beoordeling artikel 12-aanvragen** (voorjaar 2008)
- 2. Het advies over het Periodiek onderhoudsrapport gemeentefonds 2009** (oktober 2008)

F. Inbreng bij advisering door Raad voor het openbaar bestuur

1. Integraliteit voor het openbaar bestuur

De bestuurlijke en financiële verwevenheid bij overheidsbeleid

2. De maatschappelijke onderneming

Meer specifiek gaat het daarbij om de invloed van financieringsrelaties tussen de rijksoverheid en gemeenten voor de positie van maatschappelijke ondernemingen. Voorbeeld de Wmo en de thuiszorg.

H. Studieonderwerpen

1. Methodieken van verdeelonderzoek

Dit betreft een herformulering van een vraag naar de operationalisering van de uitgangspunten van de Fvw. Deels is dit aan de orde gekomen naar aanleiding van de evaluatie Fvw, deels gaat het om de onderzoeksmethode. Het onderwerp leent zich wellicht niet voor een advies, maar wellicht voor het organiseren van een expertmeeting.

2. Outputfinanciering

De voor- en nadelen van *outputfinanciering*. Wat kan worden geleerd van de systematiek van het GSB?

3. De toekomst van de zorgtaak van de gemeenten

Hierbij is primair de vraag aan de orde of, en zo ja welke, andere onderdelen van de AWBZ nog in aanmerking komen voor overheveling naar de WMO. Maar het gaat ook om de vraag of bijvoorbeeld de middelen voor maatschappelijke opvang, inclusief die voor de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) – samen ongeveer € 240 miljoen – onder de WMO kunnen worden gebracht (C5). Het geldt als een voorbeschouwing op de toekomstige zorgtaak van gemeenten. Advisering is een vervolg op de overheveling TBU (C2).

Bijlage IV

Publicaties en uitgebrachte adviezen in 2008

A. Overzicht van uitgebrachte adviezen

- 1. Advies naar aanleiding van de evaluatie van de Wet werk en bijstand (Verdeelmodel inkomensdeel) – aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 4 februari 2008*

Voor de verdeling over de gemeenten van de middelen die het rijk beschikbaar heeft voor de bijstandsuitkeringen wordt een verdeelmodel gebruikt. Dit model is onlangs geëvalueerd. De Raad stemt in met de aanbevelingen uit de evaluatie. Daarnaast beveelt hij aan om bij de toewijzing van de middelen aan de gemeenten meer rekening te houden met wat de gemeenten daadwerkelijk aan bijstandkeringen uitgeven. Deze kostenoriëntatie hoeft de prikkel om zoveel mogelijk mensen uit de bijstand te krijgen niet in de weg te staan.

Vervolg op advies

Naar aanleiding van de evaluatie is gekeken naar mogelijkheden voor het verbeteren van het verdeelmodel. Dat onderzoek is in januari 2009 voltooid.

Verder is er een extra voorziening gecreëerd voor gemeenten die jaren achter elkaar te kampen hebben gehad met tekorten op hun budget voor de bijstandsuitkeringen. Daarover heeft de Raad ook weer geadviseerd (zie advies no. 3)

- 2. Advies over hoofdlijnen Participatiefonds – aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 14 april 2008*

De ambities van de regering voor het bevorderen van de participatie van mensen die niet (voldoende) meedraaien in de maatschappij, zijn groot. Om deze ambities waar te maken wordt een Participatiefonds ingesteld dat gemeenten de mogelijkheid biedt om bestaande participatietrajecten, die nu nog los van elkaar worden uitgevoerd, beter met elkaar te verbinden. Het gaat daarbij om gelden voor inburgering, volwasseneneducatie en re-integratie naar werk. De Raad staat positief tegenover de vorming van dit fonds.

Hij is van oordeel dat bij de beoordeling van het voorstel inzake het Participatiefonds centraal moet staan dat gemeenten optimaal gebruik kunnen maken van de diverse geldstromen. De Raad is van mening dat nu het kabinet heeft gekozen voor het creëren van een doeluitkering, moet worden voorkomen dat er *de facto* schotten blijven bestaan tussen de regelingen die ingepast worden in het Participatiefonds. De beoogde maximale flexibiliteit voor gemeenten om de participatie te bevorderen zal anders niet gehaald worden. De Raad is van oordeel dat er een grotere stap gezet moet worden. Eén en ander kan dan gekoppeld worden aan heldere resultaatsafspraken.

Vervolg op advies

De Raad heeft dit advies uitgebracht om nog invloed te kunnen uitoefenen op de vormgeving van het Wetsvoorstel. Over het Wetsvoorstel heeft hij vervolgens weer geadviseerd (zie advies no. 4)

3. Advies meerjarige aanvullende uitkering Wet werk en bijstand – aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 19 juni 2008

De evaluatie van het verdeelmodel van het inkomensdeel van de Wet werk en bijstand in januari 2008 gaf aanleiding om een extra voorziening te creëren voor gemeenten die jaren achter elkaar te kampen hebben gehad met tekorten op hun budget voor de bijstandsuitkeringen. Het niet goed functioneren van het zogenoemde objectieve verdeelmodel kan namelijk in een aantal gevallen reden zijn voor de tekorten. Dat heeft geresulteerd in het vormgeven van de meerjarige aanvullende uitkering (MAU).

De Raad is positief over de plannen van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor de meerjarige aanvullende uitkering. De aanvullende uitkering moet de gemeentelijke tekorten die verband houden met een gebrekkige werking van het verdeelmodel compenseren. De aanvullende uitkering vervult ook een “laboratoriumfunctie”. Het is namelijk de bedoeling om met de leerpunten die met de meerjarige aanvullende uitkering worden opgedaan, het verdeelmodel te verbeteren.

De Raad gaat in zijn advies in op twaalf vragen die de staatssecretaris stelt over de nadere uitwerking. Het uitgangspunt is dat er voldoende ruimte moet zijn om in te spelen op onvoorziene gevallen en het verder vormgeven van de voorziening. De Raad vindt bovendien dat er bij het toepassen van de voorziening zoveel mogelijk gebruik moet worden gemaakt van bestaande inspecties en dergelijke. Hij vraagt aandacht voor tijdige evaluatie van de nieuwe aanvullende uitkering.

Vervolg op advies

De meerjarige aanvullende uitkering is een feit. De opmerkingen van de Raad zijn overgenomen. Het is de bedoeling dat in 2009 al de eerste onderzoeken in het kader van de MAU worden verricht. De Rfv wordt bij de procedure van beoordeling van de aanvragen van een MAU betrokken.

4. Advies Wetsvoorstel Participatiebudget – aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 16 juni 2008

De Raad voor de financiële verhoudingen heeft advies uitgebracht over het wetsvoorstel Participatiebudget. Het Participatiebudget wordt gevoed door gelden voor re-integratie naar werk, inburgering en volwasseneneducatie. De Raad vindt dat het wetsvoorstel niet ver genoeg gaat. Hij pleit voor verdergaande bundeling van de geldstromen. In principe zou dit moeten leiden tot één budget met één verdeelsleutel, op één begroting, onder één wet en met één verantwoordelijke bewindspersoon. Dit bevordert de eenvoud en geeft gemeenten de ruimte om effectief beleid te voeren. Verder vindt de Raad dat het rijk zich moet beperken bij het vragen van (verantwoordings)gegevens aan de gemeenten.

Vervolg op advies

De Wet op het participatiebudget is per 1 januari 2009 van kracht geworden. Het advies is niet in zijn geheel overgenomen, maar is wel degelijk van invloed geweest op de vormgeving van de Wet, met name door opmerkingen van en een amendement door de Tweede Kamer.

5. Advies verdeelsleutel stedelijke vernieuwing 2010-2015 – aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie d.d 16 september 2008

In zijn advies over de verdeling van het budget voor stedelijke vernieuwing voor de periode 2010-2015 adviseert de Raad voor de financiële verhoudingen de minister voor Wonen, Wijken en Integratie om nu niet te kiezen voor een louter technische aanpassing van de verdeelsleutel. Een nieuwe verdeelsleutel moet meer aansluiten bij nieuwe beleidsdoelstellingen en -prioriteiten. Een samenhangende visie op het Grotestedenbeleid (inclusief ISV) en de Krachtwijken moet daarvoor de basis vormen. De Raad adviseert bovendien om een maximale inspanning te plegen om de decentralisatie van de ISV-middelen per 1 januari 2010 te realiseren.

Vervolg op advies

De aanbevelingen van de Raad zijn niet overgenomen. De minister heeft besloten tot de technische aanpassing van de verdeelsleutel. Op 12 februari 2009 vond een Algemeen Overleg plaats, waar gesproken is over het Stedenbeleid vanaf 2010. De verdeling van het ISV is daarbij ook aan bod gekomen. Hoewel de kamercommissie gewag maakte van de wenselijkheid van een nieuwe sleutel, heeft de minister geen toezeggingen gedaan op dat punt.

6. Advies Periodiek onderhoudsrapport gemeentefonds 2009 – aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Financiën d.d. 21 oktober 2008

De Raad voor de financiële verhoudingen maakt vier opmerkingen bij het Periodiek onderhoudsrapport gemeentefonds 2009. In de eerste plaats heeft hij kritiek op de vormgeving van de decentralisatie-uitkeringen. Daarvoor kan namelijk een aanvraagprocedure gelden, waarbij gemeenten plannen moeten indienen. De Raad vindt dit ten principale in strijd met het vrije en onvoorwaardelijke karakter van het gemeentefonds. In de tweede plaats stelt de Raad vragen bij de opmerkingen die in het onderhoudsrapport worden gemaakt bij de zogenoemde Overige eigen middelen van de gemeenten. Verder kondigt de Raad aan dat hij in de eerste helft van 2009 komt met een advies over de specifieke positie van de G4 in het gemeentefonds. Tot slot beveelt hij aan om ook in de komende jaren de effecten van bevolkingsdaling bij krimpgemeenten scherp in de gaten te blijven houden en in het bijzonder te kijken naar gemeenten die te maken hebben met een sterke bevolkingsdaling (daling groter dan 5% en 10%).

Vervolg op advies

Het advies van de Raad naar aanleiding van het periodieke onderhoudsrapport maakt onderdeel uit van een reguliere cyclus. De concrete aanbeveling over de

monitoring van de effecten van de bevolkingsdaling zal naar verwachting worden overgenomen in het periodiek onderhoudsrapport 2010.

7. *Advies toepassing artikel 12 Boskoop 2007 – aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Financiën d.d. 31 oktober 2008*

De Raad voor de financiële verhoudingen heeft advies uitgebracht over de toepassing van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet voor de gemeente Boskoop voor het jaar 2007. De Raad kan instemmen met het verstrekken van een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds voor de periode 2007 t/m 2010 van ruim 16,1 miljoen euro. Daarbij adviseert de Raad om het aantal risico's en onzekerheden te beperken door bij de berekening van de aanvullende steun alsnog de volgende zaken te betrekken: achterstallig onderhoud van de kademuren; het rekeningsresultaat 2007; de voorbereidingskosten van de herindeling. De Raad ziet in een gemeentelijke herindeling een mogelijkheid om de jarenlange financiële malaise waarin de gemeente verkeert te doorbreken.

Vervolg op advies

Het advies van de Raad om het achterstallig onderhoud Kademuren (ad. € 1.228 miljoen) bij de aanvullende steun te betrekken nemen de beheerders over. Ook het tekort over de rekening 2007 wordt conform het advies van de Raad meegenomen. Het advies van de Raad de herindelingskosten te betrekken bij de aanvullende steun wordt afgewezen met als argument dat de nieuwe maatstaf al veel ruimhartiger is.

8. *Advies over AMvB opschorting algemene uitkering – aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 18 november 2008*

De Raad voor de financiële verhoudingen adviseerde in 2007 al negatief over de voorgestelde opschorting van de algemene uitkering op het moment dat decentrale overheden hun gegevens in het kader van *single audit* en *single information* (sisa) en informatie voor derden (Iv3) niet op tijd, volledig en correct aanleveren. De Raad constateert echter dat het opschortingsregime ondanks zijn advies wel in de Wet is vastgelegd. Hij beschouwt de AMvB als een technische uitwerking. De Raad benadrukt dat met een dergelijk ingrijpend sanctieregime de procedures nauw luisteren. Het Rijk mag in deze procedure geen steken laten vallen. De voorgestelde opschortingspercentages van 50% en 80% acht de Raad buiten elke proportie. Hij is van mening dat de gewenste prioriteit bij de medeoverheden ook gevoeld zal worden als er aanzienlijk lagere percentages worden gehanteerd. Zijn advies aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is om de percentages fors naar beneden bij te stellen, naar ten hoogste 20% en 30%.

Het zes maal per jaar aanleveren van Iv3-gegevens brengt grote administratieve lasten voor gemeenten en provincies met zich mee. De Raad adviseert de staatssecretaris om zich op Europees niveau sterk te maken voor het verminderen van het aantal aanlevermomenten van de kwartaalgegevens. Inzicht in het EMU-saldo kan ook verkregen worden met een deel van de gegevens van de decentrale

overheden. Daarom is het advies om de vraag naar kwartaalgegevens te beperken tot de grotere gemeenten. De Raad doet tot slot een aantal voorstellen voor een goede communicatie richting de gemeenten die aan een regeling meedoen.

Vervolg op advies

Op 19 maart 2009 heeft de staatssecretaris van BZK een brief aan de Kamer gestuurd met de mededeling dat een AMvB voor het uitwerken van een opschortingsmaatregel een onnodige regellast blijkt en dat een circulaire aan de medeoverheden voldoende is. Ten opzichte van de concept-AMvB zal de staatssecretaris lagere opschortingspercentages hanteren, namelijk 30% voor de Iv3-informatie en 60% voor de verantwoording van specifieke uitkeringen. De staatssecretaris onderschrijft met de Rfv de noodzaak van nauwkeurige rijksprocedures. Daarom zal zij in een circulaire de provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen voor de zomer van 2009 nader informeren over het totale maatregelenbeleid.

B. Gezamenlijke adviezen of adviezen waar de Rfv aan heeft bijgedragen

1. Advies over bevolkingsdaling (samen met de Raad voor het openbaar bestuur) – aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. maart 2008

Gemeenten in krimpende regio's moeten accepteren dat hun bevolking daalt. Ontkenning van en verzet tegen een krimpende bevolking is contraproductief. Acceptatie is niet hetzelfde als lijdzaam toezien. Bestuurders moeten investeren in de leefbaarheid van hun gemeente. Ingrijpende herstructurering van woningvoorraad en voorzieningenaanbod kan nodig zijn om leegstand en verloedering te voorkomen. Het rijk en de provincie hebben daarbij een belangrijke verantwoordelijkheid. Op onderdelen zijn aanpassingen nodig in de geldstromen van het rijk naar de gemeenten, zodat deze meer op “krimp” worden ingericht. De provincies moeten beter gebruikmaken van hun financieel toezicht op de gemeenten. Veel gemeenten hebben namelijk hun meerjarenramingen nog niet aangepast aan de daling van het inwonertal. Daardoor kunnen de problemen alleen maar verergeren.

Bevolkingsdaling doet zich nu al voor, bijvoorbeeld in Zuid-Limburg en Noordoost-Groningen. De komende 20 jaar krijgt 56% van alle gemeenten verspreid over het hele land te maken met een dalend inwonertal. Bij 20% van de gemeenten gaat ook het aantal huishoudens dalen. Naast Zuid-Limburg en Noordoost-Groningen gaat de 'krimp' zich bijvoorbeeld ook manifesteren in het zuidwesten van Zeeland, grote delen van Drenthe en gemeenten verspreid over het midden van het land.

Vervolg

Zowel in de publiciteit als bij de lokale en regionale overheden heeft dit advies veel doorwerking gehad. Ook op rijksniveau worden stappen gezet om het beleid meer toe te snijden op krimpsituaties. Een officiële kabinetsreactie op het advies wordt in het voorjaar van 2009 verwacht.

2. *Advies wetgeving openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) (samen met de Raad voor het openbaar bestuur) – aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 23 september 2008*

De Raad voor de financiële verhoudingen en de Raad voor het openbaar bestuur hebben advies uitgebracht over twee wetsvoorstellen met betrekking tot de BES-eilanden. Het gaat om het voorstel van Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES) en het voorstel van Wet financiële verhoudingen voor deze eilanden (WfvBES). De Raden signaleren dat er een spanning is tussen enerzijds het beginsel van autonomie van de eilanden en de daarop gebaseerde open huishouding en anderzijds de verantwoordelijkheid die Nederland voelt voor een deugdelijk openbaar bestuur, wat leidt tot een strak gereguleerd bestuurlijk en financieel toezicht. Zij hebben begrip voor de strakke reglementering, maar vinden dat er tevens toegewerkt moet worden naar een situatie waarin meer recht kan worden gedaan aan de autonomie van de eilanden. De figuur van de Rijksvertegenwoordiger kan daarbij ook een belangrijke rol spelen. De Raden stellen voor de naam van deze functionaris te wijzigen in Vertegenwoordiger van de Koning(in) (VdK). Voor hem of haar is ook een belangrijke taak weggelegd als liaison tussen de ministeries en de BES-eilanden. De BES-eilanden krijgen een gezamenlijke rekenkamer. De Raden pleiten in het verlengde hiervan voor het instellen van een gezamenlijke ombudsman of – commissie dan wel verplichte aansluiting bij de Nationale ombudsman. Zij plaatsen daarnaast enkele kanttekeningen bij de voorgestelde regelgeving in relatie tot de Grondwet. Verder wijzen de Raden op de noodzaak van een deugdelijke onderbouwing van de financiële verhouding met de BES-eilanden.

Vervolg

De Raad van State heeft het advies bij zijn advisering betrokken en veelvuldig geciteerd.

Bijlage V

Werkvoorraad 2009

A. Lopende adviestrajecten

Herziening financiële verhouding rijk - provincies

Op 19 maart 2009 is het advies over de financiële verhouding tussen het rijk en de provincies uitgebracht. Dit advies gaat over de omvang én de verdeling van het fonds. Daarbij is ook gekeken naar de capaciteit die provincies hebben om eigen middelen te genereren.

Positie van de vier grootste gemeenten in het gemeentefonds

De Raad werkt aan een advies over de positie van de G4 in het gemeentefonds. Dit advies zal in 2009 verschijnen.

B. Bijzondere trajecten

Evaluatie Raad voor de financiële verhoudingen

In 2009 zal de vierjaarlijkse evaluatie van de Raad voor de financiële verhoudingen plaats vinden.

Seminar

De Raad is voornemens in het najaar een seminar te organiseren over een nog nader te bepalen onderwerp.

C. Overige adviesonderwerpen

Jeugdzorg

De relatie tussen de preventieve taak van de gemeente op het terrein van de jeugdzorg en de reguliere jeugdzorg verdient nadere uitwerking.

Deltawet

In september 2007 bracht de Deltacommissie, een staatscommissie onder voorzitterschap van dr. C.P. Veerman, het advies "Samen werken met water" uit. Het kabinet heeft dit advies op hoofdlijnen omarmd en aangekondigd in 2009 met een ontwerp van een Deltawet te komen waarin drie zaken geregeld worden: de juridische grondslag voor het uit te voeren Deltaprogramma, de wijze van financiering van dit programma, en de taken en bevoegdheden van de aan te stellen Deltaregisseur. In het voorjaar van 2009 voert het DG Water van het ministerie van V&W ter voorbereiding enkele klankbordgesprekken met vertegenwoordigers van relevante adviesorganen, waaronder de Rfv en de Rob. Daarna wordt het wetsontwerp voor formele advisering aangeboden aan de betrokken adviesorganen.

Wmo

De Raad volgt de ontwikkelingen rond de Wmo nauwgezet. Dit mondde in maart 2009 uit in een ongevraagd advies aan de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport om geen tussentijdse aanpassingen te doen aan het objectieve verdeelmodel. De aanleiding hiervoor was het SCP-rapport huishoudelijke hulp dat suggesties deed voor tussentijdse aanpassingen op basis van nieuwe criteria.

Later dit jaar zal de wenselijkheid besproken worden van een evaluatie van de Wmo met de fondsbeheerders en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Later in het jaar volgt misschien ook een toekomstvisie op de Wmo, al dan niet in combinatie met een toekomstvisie op de AWBZ.

WWB

De Raad volgt ook in 2009 de ontwikkelingen van de WWB, zowel voor wat betreft het inkomensdeel als het werkdeel. Een meerjarig thema voor inkomensdeel is het creëren van meer stabiliteit in de uitkomsten van het I-deel, zonder afbreuk te doen aan de werking en plausibiliteit van het verdeelmodel.

D. Onderwerpen die voortvloeien uit het POR gemeentefonds 2009

- De ontwikkeling van decentralisatie-uitkeringen
- Monitoren effecten van krimp
- Overige eigen middelen van gemeenten
- Noodzaak/wenselijkheid aanpassing objectieve verdeelmodel Wmo en Financiële verhoudingswet met nieuwe criteria

E. Onderwerpen naar aanleiding van de kabinetsreactie op het rapport van de Interbestuurlijke Taakgroep Gemeenten

- Ontwikkeling lokaal belastinggebied
- Het opzetten van een InterBestuurlijk Informatiesysteem
- Evaluatie WGR+
- Decentralisatie Besluit Locatiegebonden Subsidies en samenvoeging met Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing voor provincies
- Decentralisatie van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (eventueel in samenhang met de toekomst van het Grotestedenbeleid)
- Decentralisatie van de brede doeluitkering sociale integratie en veiligheid (eventueel in samenhang met de toekomst van het Grotestedenbeleid)
- Decentralisatie specifieke uitkering maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingszorg

F. Reguliere adviestaken

1. Beoordeling artikel 12-aanvragen

- Loppersum
- Ouderkerk

2. *Advies over het Periodiek onderhoudsrapport gemeentefonds 2010*

G. Inbreng bij advisering door Raad voor het openbaar bestuur

Niet voorzien, maar zal waarschijnlijk wel plaatsvinden

Bijlage VI

Publicaties en andere activiteiten van de medewerkers van het secretariaat

Kees Breed

“Samen voorbij Weber? - De toekomst van de politieke-ambtelijke verhoudingen”, presentatie tijdens ABD-symposium, 3 april 2008.

“Bevolkingsdaling, gevolgen voor bestuur en financiën”, inleiding bij congres over bevolkingsdaling van de Vrije Universiteit Amsterdam, 21 april 2008.

Paul de Goede

“Interactief beleid en de gijzeling van een idee”, in: *De tien plagen van de Staat*, p. 132-147, 2008, uitgeverij Van Gennep Amsterdam

“Informatie: Grondstof met toekomstwaarde”, presentatie voor het Gemeentearchief Rotterdam, studiemiddag E-depot, 18 juni 2008

Eva Goedvolk

“Bevolkingsdaling: gevolgen voor gemeentefinanciën”, in: *B&G*, april 2008, p 5-8 (samen met dr. A.F.A. Korsten)

“Bevolkingsdaling vraagt paradigmaverandering”, in: *Bestuurswetenschappen*, nr. 2, 2008, p 82-90 (samen met dr. A.F.A. Korsten)

Lunchlezing over bevolkingsdaling bij de VNG, 15 april 2008

Presentatie over bevolkingsdaling bij BZK, 20 mei 2008

Presentatie bevolkingsdaling directeuren middelen Provincies, in IPO verband, 26 juni 2008

“Heeft de specifieke uitkering haar langste tijd gehad?” in: *Bestuurswetenschappen*, nr. 5, oktober 2008 (samen met Gerlant Kooistra)

“De financiële verhouding: onbekend of onbemind. Verschil tussen de theorie en de praktijk”, in: *B&G*, november 2008 (samen met Gerlant Kooistra)

Pieter de Jong

Brug tussen theorie en praktijk. Vereniging voor bestuurskunde 1973-2008, Den Haag, 2008 (redactie, samen met Boudewijn Steur)

“Euregio's als proeftuinen voor Europese samenwerking”, in: *Bestuurswetenschappen*, nr. 4, 2008, p. 84-92.

“Besturen over grenzen. Opgave voor alle bestuurslagen”, gastcollege aan de Radboud Universiteit Nijmegen in het kader van de cursus “Oriëntatie op de euregio” voor studenten “Duitslandstudies”, 22 mei 2008

Gerlant Kooistra

“Heeft de specifieke uitkering haar langste tijd gehad?” in: *Bestuurswetenschappen* nr. 5, oktober 2008 (samen met Eva Goedvolk)

“De financiële verhouding: onbekend of onbemind. Verschil tussen de theorie en de praktijk”, in: *B&G*, november 2008 (samen met Eva Goedvolk)

Michael Mekel

“Wetsvoorstel veiligheidsregio’s weinig ambitieus”, in: *Magazine nationale veiligheid en crisisbeheersing*, januari 2008

“Beter besturen bij rampen”, in: *Magazine nationale veiligheid en crisisbeheersing*, juli/augustus 2008

Gerber van Nijendaal

“Financiële gevolgen van gemeentelijke herindelingen” in: *Bestuurswetenschappen*, nr. 2, 2008

“Actuele ontwikkelingen rondom de financiële verhoudingen (financiële slagkracht gemeenten)”, voorjaarscongres FAMO/contactgroep gemeentefinanciën, 30 mei 2008

Presentatie en workshop over bevolkingsdaling bij de financiële toezichthouders, 16 april 2008

“Actuele ontwikkelingen rondom de financiële verhoudingen en uitkomsten onderzoek krimp en groei gemeenten”, najaarscongres FAMO/contactgroep gemeentefinanciën, 26 september 2008

Presentatie over bevolkingsdaling bij provincie Zeeland voor de Zeeuwse gemeenten, 7 november 2008

Bijlage VII

Inhoudelijke bijdragen en presentaties Raadsleden met directe relatie tot het advies

C.A.P. Bolhuis

Inleiding over bevolkingsdaling op bijeenkomst Kennisknooppunt provincie Limburg, 26 mei 2008

Prof.dr. A.F.A. Korsten

Aanbieding advies bevolkingsdaling aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 31 maart 2008

Lezing over “Bevolkingsdaling in Nederland” in het Studiecentrum Den Haag, 8 mei 2008